

Yttrande
Datum 2020-03-19

Demokraterna
Ärende 3.5 dnr 1036/19

Yttrande angående – Motion av Åse Victorin om en enhetlig skärmpolicy för förskola och skola

Yttrande

Motionärens intention är att stödja barn, elever och pedagoger i arbetet med digitala verktyg och pekar på att dessa vid rätt användning och med en tydlig pedagogisk vägledning är fantastiska arbets- och kommunikationsverktyg. För att stödja pedagogerna föreslås att utreda olika förslag på skärmpolicy, med målet att införa en enhetlig och åldersanpassad skärmpolicy för stadens förskolor och skolor.

Enligt remissvar ser skolförvaltningarna inget behov av en gemensam policy. Utifrån detta förutsätter vi att varje förskola och skola i staden har en väl genomarbetad policy som utgår från deras verksamhet och som är väl förankrad i alla led.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-02-19

Diarienummer 1036/19

Handläggare

Lina Tjernberg

Telefon: 031 368 01 16

E-post: lina.tjernberg@stadshuset.goteborg.se

Motion av Åse Victorin (D) om en enhetlig skärmpolicy för förskola och skola

Motionen

Åse Victorin (D) föreslår att kommunfullmäktige ska besluta om att utreda olika förslag på skärmpolicy för förskolan och skolan, så att staden sedan kan införa en enhetlig och åldersanpassad skärmpolicy.

Den nationella IT-satsningen i svensk skola infördes, enligt motionären, utan att någon föregående riskbedömning gjordes av experter på barnhjärnans utveckling. Den fria tillgången i skolan visar sig vara svår för elever att hantera. Skärmarna stjälar tid från annat, är beroendeframkallande och ger biverkningar som koncentrationsproblem och humörpåverkan. Barn har svårt att begränsa sig, hamnar lätt i att de gör flera saker på samma gång och skärmtiden blir lång vilket kan försämra såväl hälsa som lärande. Ju yngre ett barn är desto svårare är det att klara av att begränsa sig för att koncentrera sig. Därför kräver skärmar i skolarbetet tydlig pedagogisk vägledning.

Remissinstanser – beredning av motionen

Motionen har remitterats till förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden. Remissinstanserna har svarat enligt nedan.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Förskolenämnden	Avstyrker	Förskolenämnden menar att en sådan policy inte är nödvändig. Nämnden har i uppdrag att ta fram en strategi för digitalisering med tillhörande handlingsplan, tillsammans med övriga skolförvaltningar. Strategin bygger i sin tur på Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet samt nationella styrdokument. Nämnden anser att frågan om hur barnen ska hantera skärmarna täcks av de dokumenten och att ett ytterligare policy inte är nödvändig. En policy som reglerar barns användning av mobiltelefoner i förskolan känns heller inte relevant.
Grundskolenämnden	Avstyrker	Grundskolenämndens bedömning är att läroplanens skrivningar om digital

Remissinstans	Beslut	Kommentar
		kompetens, de kartläggningar i ämnet som redan är gjorda av Center för Skolutveckling samt den kommande digitaliseringsstrategin, redan omfattar det som motionen behandlar. Det saknas därmed behov av en utredning enligt motionen.
Utbildningsnämnden	Avstyrker Protokollsanteckning från D	Utbildningsnämndens bedömning är att läroplanens skrivningar om digital kompetens, de kartläggningar i ämnet som redan är gjorda av Center för Skolutveckling, samt den digitaliseringsstrategi för utbildningsområdet som tagits fram under 2019, redan omfattar det som motionen behandlar. Samtidigt skulle eventuella förslag på uppdrag efter en utredning motverka utbildningsnämndens ambition att minska på kommunala specifika mål och uppdrag för skolan till förmån för ett fokus på det statliga uppdraget. Utbildningsnämndens bedömning är att det saknas behov av en utredning enligt motionen.

Bedömning ur ekonomisk och ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bedömning ur social dimension

Läroplanen har flera skrivningar kring vikten av att barnen möter digitalisering i olika former. Inte minst skrivningar ur ett samhällsperspektiv där barnens förmåga att grunda digital kompetens lyfts. Barnen möter tidigt digitala kanaler och budskap och det ingår därför i undervisningen att utveckla barnens förståelse och förmåga att navigera i de digitala landskapen. Detta beskrivs i läroplanen på följande sätt:

”Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen.

Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.”

Lisbeth Nilsson

Eva Hessman

Direktör Velfärd och utbildning

Stadsdirektör

Bilagor

1. Motionen
2. Yttrande förskolenämnden
3. Yttrande grundskolenämnden
4. Yttrande utbildningsnämnden

Handling 2019 nr 162

Motion av Åse Victorin (D) om en enhetlig skärmpolicy för förskola och skola

Digitaliseringen är en av de största förändringar som hänt mänskligheten. Datorerna är fantastiska arbets- och kommunikationsverktyg som är här för att stanna. Elever ska lära sig arbeta med dem och programmera i skolan under pedagogisk ledning så att det gagnar inläringen.

Den nationella IT-satsningen i svensk skola infördes utan att någon föregående riskbedömning gjordes av experter på barnhjärnans utveckling. Den fria tillgången i skolan visar sig vara svår för elever att hantera. Skärmarna stjälar tid från annat, är beroendeframkallande och ger biverkningar som koncentrationsproblem och humörpåverkan. Barn har svårt att begränsa sig, hamnar lätt i multitasking och skärmtiden blir lång vilket kan försämra såväl hälsa som lärande.

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap. Att se till att skolan är en plats för koncentration på skolarbete är en viktig uppgift. Färska medicinska och hälsovetenskapliga studier visar att fri tillgång till skärmar i skolan är distraherande och stör. Den blotta närvaron av en avstängd mobil försämrar koncentrationen och ger sämre kunskapsresultat.

Svagpresterande elever har särskilt svårt att ignorera mobilen och vad som finns där. Ur likvärdighetssynpunkt blir det därför viktigt att mobiler inte tillåts störa i skolan. På raster leder mobiler till mer stillasittande och mindre social interaktion.

Studier visar att den djupare inläringen sker bättre med bok/papper/penna jämfört med via skärm. Sannolikt beror detta på att boken inte kan distrahera och locka till annat samt att den motoriska öga-hand-användningen vid skrivande bidrar till att fördjupa kunskapen.

Ju yngre ett barn är desto svårare är det att klara av att begränsa sig för att koncentrera sig. Därför kräver skärmar i skolarbetet tydlig pedagogisk vägledning. Inför all skärmanvändning i skolan bör pedagogen ha erhållit adekvat utbildning (se motion av Åse Victorin (D) om att utreda IT-utbildningen hos pedagoger).

Med hänvisning till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

Att utreda olika förslag på skärmpolicy för förskolan och skolan, så att staden sedan kan införa en enhetlig och åldersanpassad skärmpolicy (Mobilfri skola och lektionsbundna datorer för skolarbete, spärrade för annat som distraherar).

Åse Victorin (D)

Förskolenämnden

Sammanträdesdatum: 2020-02-05

Yttrande över motion av Åse Victorin (D) om en enhetlig skärmpolicy för förskola och skola

§ 23, N608-2921/19

Beslut

Förskolenämnden avslår motionen av Åse Victorin (D) om enhetlig skärmpolicy.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 20 januari 2020.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Vid protokollet

Sekreterare

Helena Öhrvall

Rätt utdraget ur protokoll intygar:

Amanda Larsson, chef juridik och ärendehantering

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla

Yttrande över motion av Åse Victorin (D) om enhetlig skärmpolicy

Förslag till beslut

Förskolenämnden avslår motionen av Åse Victorin (D) om enhetlig skärmpolicy.

Sammanfattning

Motionen föreslår att en enhetlig skärmpolicy tas fram för förskola, grundskola och gymnasieskola. Motionen hänvisar till att barnen och eleverna har svårt att koncentrera sig när de har mobiltelefoner och att en policy som reglerar skärmanvändningen utifrån ålder behövs. Förskoleförvaltningen menar att en sådan policy inte är nödvändig. Förskoleförvaltningen har i uppdrag att ta fram en strategi för digitalisering med tillhörande handlingsplan, tillsammans med övriga skolförvaltningar. Strategin bygger i sin tur på Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet samt nationella styrdokument. Förskoleförvaltningen anser att frågan om hur barnen ska hantera skärmarna täcks av de dokumenten och att ett ytterligare policy inte är nödvändig. En policy som reglerar barns användning av mobiltelefoner i förskolan känns heller inte relevant.

Bedömning ur social dimension

Läroplanen har flera skrivningar kring vikten av att barnen möter digitalisering i olika former. Inte minst skrivningar ur ett samhällsperspektiv där barnens förmåga att grunda digital kompetens lyfts. Barnen möter tidigt digitala kanaler och budskap och det ingår därför i undervisningen att utveckla barnens förståelse och förmåga att navigera i de digitala landskapen. Detta beskrivs i läroplanen på följande sätt;

”Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen.

Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.”

Bedömning ur ekonomisk och ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 29 januari 2020.

Ärendet

Förskolenämnden ska yttra sig över en motion av Åse Victorin (D) gällande behovet av att införa en enhetlig skärmpolicy tas fram för förskola, grundskola och gymnasieskola.

Beskrivning av ärendet

Åse Victorin (D) har skrivit en motion med förslag om att införa en enhetlig skärmpolicy för förskola, grundskola och gymnasieskola. Motionen hänvisar till att IT-satsningar i svensk skola genomförts utan riskbedömningar från experter på hjärnans utveckling samt att elever har svårt att hantera fri tillgång på skärmar då skärmar stjälar tid från annat och enligt motionen bl.a. ger koncentrationsproblem och humörpåverkan. Motionen hänvisar också till att studier visar att boken som verktyg och användning av penna och papper ger bättre djupinläring än om inläring sker via skärm, enligt motionen sannolikt för att skärmen distraherar eleven. Åse Victorin (D) menar vidare i motionen att s.k. svagpresterande elever har särskilt svårt att ignorera mobilen och att det ur likvärdighetssynpunkt är viktigt att mobiler inte får störa i skolan. Med denna utgångspunkt ser motionen att en enhetlig skärmpolicy för förskola, grundskola och gymnasium behövs för att reglera skärmanvändningen utifrån ålder.

Förvaltningens bedömning

Förskoleförvaltningens bedömning är att en skärmpolicy för utbildningsområdet inte är nödvändig. Förskoleförvaltningen har i uppdrag att ta fram en strategi för digitalisering med tillhörande handlingsplan, tillsammans med övriga skolförvaltningar. Strategin bygger i sin tur på Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet samt nationella styrdokument. Förskoleförvaltningen anser att frågan om hur barnen ska hantera skärmarna täcks av de dokumenten. Vidare anser förskoleförvaltningen att motionen är skriven utifrån ett tydligt skolperspektiv. Elever i grundskola och gymnasiet har en annan tillgång till datorer för sitt lärande och eleverna har tillgång till mobiltelefoner vilket för barn i förskolan inte alls är aktuellt på samma sätt. Relevansen av en skärmpolicy som reglerar barns användning av mobiltelefoner på förskolan är därför mycket låg.

Elisabet Nord

Förskoledirektör

Grundskolenämnden

Sammanträdesdatum: 2020-01-15

Yttrande till kommunstyrelsen över motion från Åse Victorin (D) om en enhetlig skärmpolicy för förskola och skola

§ 19, N609-5086/19

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Åse Victorin (D) om att utreda olika förslag på skärmpolicy för förskolan och skolan, så att staden sedan kan införa en enhetlig och åldersanpassad skärmpolicy.

Grundskoleförvaltningens bedömning är att läroplanens skrivningar om digital kompetens, de kartläggningar i ämnet som redan är gjorda av Center för Skolutveckling samt den kommande digitaliseringsstrategin, redan omfattar det som motionen behandlar. Det saknas därmed behov av en utredning enligt motionen.

Handling

Tjänsteutlåtande daterat 2019-11-22.

Förvaltningen föreslår att nämnden avstyrker motionen från Åse Victorin (D) och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Beslut

1. Grundskolenämnden avstyrker motionen från Åse Victorin (D).
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Expedieras

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2020-01-20

Vid protokollet

Sekreterare

Åke Ström

Ordförande

Justerare

Helene Odenjung (L)

Bosse Parbring (MP)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gill Bengtsson
Registrator

Yttrande till kommunstyrelsen över motion från Åse Victorin (D) om att införa en enhetlig skärmpolicy i förskola och skola

Förslag till beslut

3. Grundskolenämnden avstyrker motionen från Åse Victorin (D).
4. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Åse Victorin (D) har genom kommunfullmäktige, handling 162, 2019, motionerat om att införa en enhetlig skärmpolicy i förskola och skola. Grundskolenämnden har att yttra sig över om det finns ett behov av att utreda olika förslag på skärmpolicy för förskolan och skolan, så att staden sedan kan införa en enhetlig och åldersanpassad skärmpolicy, det vill säga mobilfri skola och lektionsbundna datorer för skolarbete, spärrade för annat som distraherar.

Grundskoleförvaltningens bedömning är att läroplanens skrivningar om digital kompetens, de kartläggningar i ämnet som redan är gjorda av Center för Skolutveckling, samt den kommande digitaliseringsstrategin, redan omfattar det som motionen behandlar. Samtidigt skulle eventuella förslag på uppdrag efter en utredning motverka grundskolenämndens ambition att minska på kommunala specifika mål och uppdrag för grund-, grundsärskolan, förskoleklassen och fritidshemmet till förmån för ett fokus på det statliga uppdraget. Grundskoleförvaltningens bedömning är att det saknas behov av en utredning enligt motionen.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Samverkan

Ärendet kommer att samverkas inom förvaltningens samverkansgrupp den 16 december 2019.

Bilagor

1. Motion från Åse Victorin (D)
2. Kartläggning av förskolans och skolans IKT-arbete i Göteborg, Center för Skolutveckling, Martin Tallvid, 2017

Ärendet

Grundskolenämnden ska uttala sig om behovet att utreda olika förslag på skärmpolicy för förskolan och skolan, så att staden sedan kan införa en enhetlig och åldersanpassad skärmpolicy, det vill säga mobilfri skola och lektionsbundna datorer för skolarbete, spärrade för annat som distraherar.

Ärendet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 18 februari 2020.

Beskrivning av ärendet

Motionen är en av flera som Åse Victorin (D) har skrivit under hösten 2019 och som riktar sig till skolors förebyggande och hälsofrämjande arbete samt arbete med IT-frågor.

I aktuell läroplan för grundskolan finns det skrivningar som styr skolans arbete med digitalisering och digital kompetens. Skolans uppdrag beskrivs bland annat så här: *Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens och ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.* Vidare finns i läroplanen också under avsnittet Normer och värden, en skrivning om att alla som arbetar i skolan i arbetet med normer och värden ska uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför. Den undervisning som bedrivs i Göteborgs skolor omfattas därmed redan idag av det som Åse Victorin (D) vill åstadkomma genom motionen.

Center för Skolutveckling (CfS) genomförde under 2017 en kartläggning av förskolans och skolans IKT-arbete i Göteborg, som visar att det på skolledningsnivå finns ett utvecklingsbehov när det gäller digitalisering och användande av digitala läromedel: *Självskattningen visar att de flesta enheter helt saknar eller endast är i begynnelsen av att delge medarbetarna en vision av hur de vill arbeta med digitaliseringsfrågorna. Endast en stadsdel har inlett arbetet med att sätta upp ett långsiktigt mål för arbetet med dessa frågor. De flesta enheter har dock utsett en minst person som är ansvarig för dessa frågor vilket sannolikt betyder att rektor delegerat digitaliseringsfrågorna.¹*

När det gäller användandet i undervisningen, visar samma kartläggning att pedagogerna använder dator, surfplatta eller liknande digital enhet dagligen i arbetet. Pedagogerna använder digitala ytor för samarbete kollegor emellan (delar dokument, skapar lektionsmaterial, kommunicerar via forum, lärplattform eller intranät). Utvecklingsområden beskrivs däremot så här: *Skolbiblioteket/skolbibliotekarier används sparsamt som resurs i arbetet med källkritik och informationssökning med mera. Pedagoger och elever publicerar inte sina arbeten på tillgängliga och fastställda digitala ytor, till exempel via sociala medier, hemsida eller blogg. Den pedagogiska användningen av de digitala enheterna är varierande, och stannar ofta vid att utnyttja tekniken för faktasök och textproduktion. Pedagogerna har bristfälliga kunskaper i programmering. Barn och elever bör ges större möjligheter att utnyttja de digitala verktygens kompensatoriska funktioner.²*

¹ Kartläggning av förskolans och skolans IKT-arbete i Göteborg, Center för Skolutveckling, Martin Tallvid, 2017, s. 6.

² Ibid, s. 11

Med utgångspunkt i Center för skolutvecklings kartläggning håller för närvarande en digitaliseringsstrategi på att tas fram, som kommer att omfatta hela utbildningssektorn i Göteborgs Stad på olika nivåer. Här kommer användandet i klassrummet att finnas med en som viktig komponent. Grundskoleförvaltningen tillhandahåller dock utbildningsinsatser till pedagoger i staden redan idag utifrån skolans och rektors identifierade behov, med stöd av avdelningen Digitalisering och innovation³. För att identifiera skolans utvecklingsbehov kring digitalisering genomför alla stadens skolor ett nationellt självskattningsverktyg, LIKA, varje år. I den får skolan en tydlig handlingsplan kring vad skolan behöver utveckla inom de fyra områdena *Ledarskap, Infrastruktur, Kompetens* och *Användning*. Detta ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete. Kompetensutvecklingsinsatser inom digitalisering för förvaltningens skolpersonal genomförs kontinuerligt under en längre tid, på arbetstid. Det är rektor som tillsammans med huvudmannen skapar organisatoriska förutsättningar för insatsen. Skolverket erbjuder även en mängd utbildningsinsatser via sin lärportal.

Utöver användningen av digitala verktyg i undervisningen, kan motionen också tolkas som innehållande en komponent om regler för hur elever ska förhålla sig till egna mobiltelefoner på skoltid, då dessa kan ta fokus från undervisningen. Flera skolor har idag regler om mobilförbud inskrivet i sina ordningsregler och arbetar med detta genom att lärare samlar in telefonerna vid lektionens eller skoldagens början. Det är rektor som enligt skollagen äger frågan om att upprätta ordningsregler på sin enhet. Ordningsreglerna ska tas fram under medverkan av eleverna.⁴

Idag finns det beslut i grundskolenämnden om att fokusera på det statliga uppdraget för grundskolan. Utöver uppdraget från staten finns det inom Göteborgs stad ett 60-tal olika mål och uppdrag som grundskoleförvaltningen och stadens grundskolor ska hantera. Att utreda och eventuellt besluta om fler specifika uppdrag som ska utföras av stadens alla grundskolor skulle innebära ett avsteg från grundskolenämnden ambition om att minska de specifika uppdragen till förmån för ett ökat fokus på de statliga uppdraget.

Grundskoleförvaltningens sammantagna bedömning är att det saknas behov av en ytterligare utredning enligt motionen från Åse Victorin (D) och att en utredning samtidigt riskerar att motverka inriktningen om att minska antalet uppdrag som tar fokus från det statliga uppdraget. I antagen budget för grundskolenämnden 2020 finns dessutom beskrivet ett uppdrag att bedriva ett digitalt effektiviseringsarbete under hela planperioden.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Stöd till verksamhetsstyrning och utveckling

³ Avdelningen digitalisering och innovation har tagit fram en site (webbplats) med pedagogiskt material för pedagogisk personal: <https://sites.google.com/grundskola.goteborg.se/diginn/>

⁴ Skollagen, 2010:800, 5 kap 5 §

Utbildningsnämnden

Sammanträdesdatum: 2020-01-21

**Yttrande avseende Motion av Åse Victorin (D)
om en enhetlig skärmpolicy för förskola och
skola (SLK remiss dnr 1036/19, H 2019 - 162)**

§ 10, 0989/19

Beslut

1. Utbildningsnämnden avstyrker förslaget om att införa en enhetlig skärmpolicy i förskola och skola.
2. Utbildningsnämnden översänder förvaltningens yttrande som eget yttrande till kommunfullmäktige.

Handling/ar

Tjänsteutlåtande 2020-08

Förvaltningens samverkansgrupp 2020-01-13

Yrkanden

Peter Borén (D) yrkar bifall till tjänsteutlåtandet

Protokollsanteckning/ar

Demokraterna antecknar till protokollet att lagd motion i kommunfullmäktige är en enskild motion lagd av motionären och har ingen förankring hos Demokraterna.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2020-01-28

Vid protokollet

Sekreterare

Britta Ryding

Ordförande

Pär Gustafsson

Justerande

Alfred Johansson

Tjänsteutlåtande nr: 2020-08
Utfärdat 2019-12-16
Diarienummer 0989/19

Handläggare
Mattias Lindskog
E-post: mattias.lindskog@educ.goteborg.se

Remissvar till motion av Åse Victorin (D) om en enhetlig skärmpolicy för förskola och skola

Förslag till beslut

3. Utbildningsnämnden avstyrker förslaget om att införa en enhetlig skärmpolicy i förskola och skola.
4. Utbildningsnämnden översänder förvaltningens yttrande som eget yttrande till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Åse Victorin (D) har genom kommunfullmäktige, handling 162, 2019, motionerat om att införa en enhetlig skärmpolicy i förskola och skola. Utbildningsnämnden har att yttra sig över om det finns ett behov av att utreda olika förslag på skärmpolicy för förskolan och skolan, så att staden sedan kan införa en enhetlig och åldersanpassad skärmpolicy, det vill säga mobilfri skola och lektionsbundna datorer för skolarbete, spärrade för annat som distraherar.

Utbildningsförvaltningens bedömning är att läroplanens skrivningar om digital kompetens, de kartläggningar i ämnet som redan är gjorda av Center för Skolutveckling, samt den digitaliseringsstrategi för utbildningsområdet som tagits fram under 2019, redan omfattar det som motionen behandlar. Samtidigt skulle eventuella förslag på uppdrag efter en utredning motverka utbildningsnämndens ambition att minska på kommunala specifika mål och uppdrag för skolan till förmån för ett fokus på det statliga uppdraget.

Utbildningsförvaltningens bedömning är att det saknas behov av en utredning enligt motionen.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Samverkan

Ärendet kommer att samverkas inom förvaltningens samverkansgrupp den 13 januari.

Bilagor

1. Motion av Åse Victorin (D) om att utreda IT-utbildning hos pedagoger, kommunfullmäktiges handling nr 162
2. Kartläggning av förskolans och skolans IKT-arbete i Göteborg, Center för Skolutveckling, Martin Tallvid, 2017

Ärendet

Utbildningsnämnden ska uttala sig om behovet att utreda olika förslag på skärmpolicy för förskolan och skolan, så att staden sedan kan införa en enhetlig och åldersanpassad skärmpolicy, det vill säga mobilfri skola och lektionsbundna datorer för skolarbete, spärrade för annat som distraherar.

Beskrivning av ärendet

Motionen är en av flera som Åse Victorin (D) har skrivit under hösten 2019 och som riktar sig till skolors förebyggande och hälsofrämjande arbete samt arbete med IT-frågor.

I aktuell läroplan för gymnasieskolan finns det skrivningar som styr skolans arbete med digitalisering och digital kompetens. Skolans uppdrag beskrivs bland annat så här: *Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse av hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska också ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt för att kunna värdera information. Genom dessa kunskaper och förhållningssätt kopplade till digital kompetens, entreprenörskap och innovationstänkande utvecklar eleverna förmågor som är viktiga i såväl arbets- och samhällslivet som vid vidare studier.* Vidare finns i läroplanen också under avsnittet Normer och värden, en skrivning om att alla som arbetar i skolan ska i arbetet med normer och värden uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför. Den undervisning som bedrivs i Göteborgs skolor omfattas därmed redan idag av det som Åse Victorin (D) vill åstadkomma genom motionen.

Center för Skolutveckling (CfS) genomförde under 2017 en kartläggning av förskolans och skolans IKT-arbete i Göteborg, som visar att det på skolledningsnivå finns ett utvecklingsbehov när det gäller digitalisering och användande av digitala läromedel: *Självskattningen visar att de flesta enheter helt saknar eller endast är i begynnelsen av att delge medarbetarna en vision av hur de vill arbeta med digitaliseringsfrågorna.*

Endast en stadsdel har inlett arbetet med att sätt upp ett långsiktigt mål för arbetet med dessa frågor. De flesta enheter har dock utsett en minst person som är ansvarig för dessa frågor vilket sannolikt betyder att rektor delegerat digitaliseringsfrågorna.¹

När det gäller användandet i undervisningen, visar samma kartläggning att eleverna och lärare använder digitala redskap i undervisningen dagligen. Utvecklingsområden beskrivs däremot så här: *Lärarna har bristfälliga kunskaper i programmering. Det finns behov av att utveckla mer avancerad användning där eleverna producerar, bygger och skapar digitalt med hjälp av till exempel programmering, 3D-världar, simulering. Eleverna bör ges större möjligheter att utnyttja de digitala verktygens kompensatoriska funktioner.²*

¹ Kartläggning av förskolans och skolans IKT-arbete i Göteborg, Center för Skolutveckling, Martin Tallvid, 2017, s. 6.

² Ibid, s. 11

Med utgångspunkt i Center för skolutvecklings kartläggning har en digitaliseringsstrategi tagits fram (men ännu inte fastställts), som omfattar hela utbildningssektorn i Göteborgs stad på olika nivåer. Här finns användandet i klassrummet med som viktig komponent. Utbildningsförvaltningen tillhandahåller dock utbildningsinsatser till pedagoger i staden redan idag utifrån skolans och rektors identifierade behov, med stöd av avdelningen Digitalisering och innovation³.

För att identifiera skolans utvecklingsbehov kring digitalisering genomför alla gymnasieskolor årligen en självskattning med hjälp av ett nationellt självskattningsverktyg, LIKA. I den får skolan hjälp att ta fram en handlingsplan för vad skolan behöver utveckla inom de fyra områdena Ledarskap, Infrastruktur, Kompetens och Användning. Detta ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Kompetensutvecklingsinsatser inom digitalisering för förvaltningens skolpersonal genomförs kontinuerligt under en längre tid, på arbetstid. Det är rektor som tillsammans med huvudmannen skapar organisatoriska förutsättningar för insatsen. Skolverket erbjuder även en mängd utbildningsinsatser via sin lärportal.

Utöver användningen av digitala verktyg i undervisningen, kan motionen också tolkas som innehållande en komponent om regler för hur elever ska förhålla sig till egna mobiltelefoner på skoltid, då dessa kan ta fokus från undervisningen. Det är rektor som enligt skollagen äger frågan om att upprätta ordningsregler på sin enhet. Ordningsreglerna ska tas fram under medverkan av eleverna.⁴

Utöver uppdraget från staten finns det inom Göteborgs stad ett 60-tal olika mål och uppdrag som utbildningsförvaltningen och stadens skolor ska hantera. Att utreda och eventuellt besluta om fler specifika uppdrag som ska utföras av stadens alla skolor skulle innebära ett avsteg från utbildningsnämndens ambition om att minska de specifika uppdragen till förmån för ett ökat fokus på de statliga uppdraget.

³ Avdelningen digitalisering och innovation har tagit fram en site (webbplats) med pedagogiskt material för pedagogisk personal:
<https://sites.google.com/educ.goteborg.se/digital-kompetens>

⁴ Skollagen, 2010:800, 5 kap 5 §

Förvaltningens bedömning

Utbildningsförvaltningens sammantagna bedömning är att det saknas behov av en ytterligare utredning enligt motionen från Åse Victorin (D) och att en utredning samtidigt riskerar att motverka inriktningen om att minska antalet uppdrag som tar fokus från det statliga uppdraget.

Tomas Berndtsson
Förvaltningsdirektör

Lars Hermansson
Avdelningschef Digitalisering och innovation